

éhség gondja miatt — ami többé nem lesz — nem megy a halálba. Ebben a társadalomban bizonyosan megváltozik a gyermek képzeleti világa. Roheim írja a „Csurunga népe“ c. etnológiai, analitikus irányú munkájában, hogy ama primitívek gyermeke nem arról ábrándozik, hogy generális, vagy király stb. lesz-e. „Az ausztráliai gyermek légvárának témája sok-sok kukac, bogó, gyökér, mérges hangya és kenguru hús“. Ez az egyébként a marxizmus szemléletétől távolálló analitikus önkéntelenül elárulja, hogy alapjában a gazdasági adottság determinálja a gyermek ábrándjait. Az új társadalom-építés munkája természetszerűen új lelki- és tudati tartalmakat fog kialakítani s nyilván azt az egészségesebb gyermektípust is, amely nem menekszik majd a halálba s passzív lázadását felváltja a társadalmi közösség aktivitása.

(Nagyszöllös)

Neufeld Béla

A HANGYATOJÁS ÉS AZ EMBERI TÁRSADALOM. Annak megfelelőleg, hogy senki a világon nem érdeklődik, úgy az állatok iránt, mint éppen a párisi (akinek kutya- és macskaimádata Európa más részein a betegesség erejével hatna például), a franciaországi tudományosság folyóiratai telve vannak az állatvilág életének újabb s újabb ismertetéseivel. A rengeteg közlemény közül a *Mercure de France* egyik tanulmánya érdemel különös figyelmet. A szerző: S. Metalnikov, az Institut Pasteur kitünő — bizonyára kitünő — professzora.

Metalnikov a méhek és hangyák szinte agyontanulmányozott szociológiáját gyarapítja néhány teljesen újszerű és érdekes adattal. A professzor abból indul ki, hogy a kommunizmus lényege: a termelési eszközök köztulajdonba vétele s a magántulajdon megszüntetése, amiből önként következik a közös társadalmi termelés. A méhek e definíció szerint tökéletes közösségben, vagy még politikusabban: kommunizmusban élnek. A munkaeszköz náluk a kas és a viaszból készült „rayon“-ok. Ezeket közösen építik s közösen birtokolják. Magántulajdona senkinek sincsen. E közös szervezetet a kényszermunka egészíti ki.

Metalnikov ismerteti e kényszermunka természetét, hogy így rámutasson arra, mily ellenszenves és alantas az egyén szempontjából a kollektív társadalom. A munka a kollektív méhkasban való lét alapfeltétele. Aki nem akar vagy nem tud dolgozni, üldözik s megölik. Ez történik például a méhapákkal, akik megtermékenyítve az anyát, nem hasznosak többé. S ez történik azzal az anyával is, aki már fáradt vgy kényeskedik, nem képes vgy nem hajlandó kellő ütemben szülni s fiatalabbal, termékenyebbel helyettesíthető.

Mi már most ennek a kényszermunkának, amely a rovarvilágban a lét vagy nemlét kérdésével egyenlő, a beosztása? Ismeretes, hogy egy-egy kasban 10—100.000 egyén él. Ebből egy királynő, 100 apa vagy ál-apa, a többi dolgozó. Ez utóbbiaknak nincs nemi szervük s minden feladat elvégzése reájuk hárul. E kötelességeket szak-csoportokba osztva végzik el. A speciálisták a következők:

1. Az ör-méhek, akik a kast őrzik s gyakorta valóságos erődítményeket emelnek. Idegen kasok méheit (a lopás a méhek világában nagyon elterjedt) nem engedik be, saját kas-társaikat különölegesen fejlett tapogató csápjaik érintése útján ismerik föl. A méh kasába csak az örök ellenőrző tapogatása után térhet meg. Ha idegen vagy idegenek hatolnának be a méh-államba, vészjel, hajsza, gyilkosság vagy tömeggyilkosság következik.

2. Légtisztító munkások: speciálisan fejlett hátsó lábukkal részint a levegőt szűrők, részint az elnedvesedő viasz-sejteket szárítják.

3. Orvos- és hóhér-speciálisták: reggelenként legyilkolják a gyöngéldöket s elrohadókat. A felhasználásra kerülő hullákat különleges viasszal balzsamozva megóvják a rothadástól.

4. Ellelmezési speciálisták: egyik csoportjuk gazdag területeket kereső

felderítő repüléseket végez. Más csoportjaik a kijelölt területeken mézet, viaszanyagot és vizet gyűjtenek.

5. Az építészek: a kast építik s viaszból különböző nagyságú sejteket formálnak: a legkisebbeket a munkáslárvák, a nagyobbakat a himlárvák s végül egy-kettőt a jövőendő anyák lárvái számára.

6. Tanító-speciálisták: a lárvákat nevelik s gondoskodnak arról, hogy a „gyermekszobák” hőmérséklete legalább 37 fok Celsius legyen. Az új egyéneket ők tanítják meg röpködni, kast építeni, eleséget gyűjteni, gyilkolni, stb.

7. Raktár-szakerők: konzerveket gyártanak s ezeket elraktározzák. Az erjedést úgy akadályozzák meg, hogy a konzervekbe antiszeptikus állati mérget fecskendeznek.

E társadalomban, amelyben az egyed a betöltendő feladatnak megfelelő, különleges testalkattal és szervekkel rendelkezik, mindenki halálra van ítélve: a királynő a megtermékenyítés után örök fogoly, meg sem mozdulhat, örök és ápolók veszik körül, etetik, mosdatják, körülzsongják. De amint fogyatkozni kezd tojásainak száma, megölik. Az apákat a nászrepülés után, amelyet speciális szárnyszerkezetük segítségével igen gyorsan hajtanak végre, halomra gyilkolják s tetemüket kivetik a kasból. A dolgozó, ha csak kicsikét fáradni kezd, hóhérbakra kerül. A rovarok társadalmában mindenki jelentéktelen kerék csak, addig élhet, amíg a köznek használ s ez a köz nem irgalmaz, hanem öl rendületlenül.

Egészen eddig Metalnikov tanulmánya rendkívül érdekes és értékes. A professzor azonban nem áll meg a szakmájánál, hanem miután Franciaországban egy kevéssé mindenki encyklopédista, megfigyeléseinek tanulságait az emberi társadalomra igyekezik alkalmazni. S hogy a kollektív közületre vonatkozó lesújtó álláspontját jobban alátámassza, hasonlatokért a méhkason kívül elmegy a hangyák és termiták világába is, egészen a hangyatojásig kutatván át a rovarok szociális életét, s így a b o v o bizonyodik amellet, hogy a kollektív társadalmi rend megöli majd az embert, a közösség az egyént, a rész az egészet, az általános a kivételest. Az emberi test is idomul majd az új rendhez (Lamarcke-törvény), az egyik dolgozó lesz, a másik szülő, a harmadik örkatona s mind halálraitét.

Ilyen szomorú eredmények adódnak, ha a Pasteur-Intézet egy kitűnő, — bizonyára kitűnő — tagja tudományosságának területére rászabadítja politikai érzelmeit. Ugyanis lehet valaki elsőrangú rovarmegfigyelő, de gyatra szociológus. Ez esetben azután nem veszi észre, hogy a kollektív munka, ami a társadalmi közösségek alapja, a rovaroknál kényszer, az embereknél jog. Nem veszi észre, hogy a befejezett teljesítmény a rovaroknál halálos ítélet, az embereknél felmentés. S főleg nem veszi észre, hogy a rovarkollektívizmus úgy fejlődik, hogy megöli az egyéneit, az emberi kollektívizmus pedig úgy, hogy felszabadítja az egyéneit.

(Paris)

Mikes Imre

SAJTÓSZABADSÁG ÉS FASIZMUS. A liberális és demokrata európai sajtó bár napról-napra mérsékeltbben ír Németországról, mégsem állíthatja Németországot követendő példának s ezért a példa: a minta — egyelőre még mindig Olaszország. Minden alkalmat megragadnak az olasz fasizmus dicsőítésére, hogy ily' módon az általános közvéleménybe azt a meggyőződést ültessék, hogy az olasz fasizmus az a módszer, mely egyedül és kizárólagosan követendő az emberiség helyzetének feljavítása érdekében. Természetes, hogy gyorsan és nagy zajjal terjesztették a következő hírt is: „Az Oriente távirati ügynökség jelentése szerint az a nagyjelentőségű szerep, melyet az olasz közéletben a sajtó visel, a fasizmus vezetőit arra a meggyőződésre bírta, hogy széleskörű átszervezéssel s a szabad erők összefogásával kell a fasizmusnak a sajtó iránti bizalmát nyilvánítania. A Duce utasításai alapján gróf